

تأثیر کاهش مدیریت سود و کارایی سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۰۱

کد مقاله: ۹۲۷۶۳

فرزین خوشکار^۱، نیما عابدی^۲، معصومه احمدیه^{۳*}

چکیده

پژوهش حاضر با موضوع بررسی تأثیر کاهش مدیریت سود و کارایی سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه انجام شد. روش تحقیق آن از نظر هدف کاربردی، از نظر اجرا همبستگی بود که با تحلیل رگرسیون صورت گرفت. همچنین از نظر گردآوری داده ها کمی بود. جامعه آماری آن شامل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و برای انتخاب نمونه، از روش غربالگری یا حذفی سیستماتیک استفاده شد. در این پژوهش، داده های مورد نیاز برای آزمون فرضیه های پژوهش، از صورت های مالی سالانه شرکت ها (سایت کدال) و وبسایت سازمان بورس اوراق بهادار، استخراج شد. به این صورت که در آغاز از ابزارهای کمی مانند میانگین و انحراف معیار برای تجزیه و تحلیل استفاده شد و بعد از آن برای تایید یا رد فرضیه های پژوهش از الگوهای اقتصاد سنجی بهره گرفته شد و فرض های موضو با استفاده از متد رگرسیون چند متغیره دیتاپنل ارزیابی شد. نتیجه های بدست آمده در خصوص فرضیه های پژوهش حاکی از آن بود که کم شدن مدیریت سود روی رفتار نامتقارن هزینه اثرات منفی و معنی داری دارد. سرمایه فکری روی رفتار نامتقارن هزینه اثر منفی دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

واژگان کلیدی: کاهش مدیریت سود، کارایی سرمایه فکری، رفتار نامتقارن هزینه

۱- مدرس گروه حسابداری و مدیریت، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران (نویسنده مسئول)

۱- مقدمه

شناخت رفتار هزینه‌ها، از بحث‌های مهم حسابداری صنعتی و حسابداری مدیریت است. فرض اساسی در ادبیات سنتی حسابداری هزینه‌ها این است که برای هرگونه افزایش و کاهش در سطح فعالیت، رابطه متقارنی بین هزینه‌ها و سطح فعالیت وجود دارد؛ به این معنا که بزرگی تغییرات در هزینه‌ها صرف نظر از جهت تغییرات، تنها به تغییر در مقدار سطح فعالیت بستگی دارد. این فرض را اندرسون، بنکر و جاناکریمین (۲۰۰۳) با فراهم کردن شواهدی برای چسبندگی هزینه‌ها در خصوص هزینه‌های فروش، عمومی و اداری به چالش کشیدند. بنابر پژوهش‌های انجام گرفته، زمانی که بزرگی افزایش هزینه‌ها بر اثر افزایش سطح فعالیت، بیشتر از بزرگی کاهش هزینه‌ها بر اثر همان میزان کاهش در سطح فعالیت باشد، این نوع رفتار نامتقارن هزینه‌ها، در اصطلاح چسبندگی هزینه‌ها نامیده می‌شود. همچنین ویز^۲ (۲۰۱۰) نشان داد که اغلب بزرگی افزایش هزینه بر اثر افزایش سطح فعالیت‌ها، کمتر از بزرگی کاهش هزینه‌ها بر اثر همان مقدار کاهش در سطح فعالیت است. به بیانی دیگر، هزینه‌ها نوع دیگری از رفتار نامتقارن را با عنوان ضدچسبندگی هزینه‌ها دارند.

هزینه‌ها توسط منابع ایجاد می‌شوند؛ بنابراین یکی از راه‌های درک رفتار هزینه، تمرکز بر چگونگی تغییرات سطوح منابع اساسی در پاسخ به تغییرات فعالیت است. از طرفی طبق دیدگاه مبتنی بر منابع شرکت، سرمایه فکری منابع استراتژیکی ای هستند که شرکت‌ها را قادر به ایجاد مزیت رقابتی و عملکرد مالی برتر می‌کنند. یکی از نظریه‌های غالب در رابطه با علت به وجود آمدن چسبندگی هزینه‌ها، این است که مدیریت در دوره‌های کاهش درآمد، به منظور پرهیز از هزینه‌های تعدیل ظرفیت تولیدی و کاهش سطح دارایی‌های عملیاتی، به حفظ ظرفیت بی‌استفاده اقدام می‌کند. رفتار یاد شده به این صورت قابل توجیه است که حفظ منابع، موجب کاهش هزینه‌ها در بلندمدت می‌شود؛ زیرا اگر در واکنش به کاهش فروش منابع کاهش داده شود، چنانچه در دوره‌های آتی فروش افزایش یابد، هزینه‌هایی بابت تحصیل مجدد همان منابع به شرکت تحمیل می‌شود. از این رو مدیران برای کاهش هزینه‌ها و به تبع آن افزایش سود شرکت در بلندمدت، منابع را حفظ می‌کنند. بنابراین در بلندمدت، حفظ سرمایه فکری به کاهش هزینه‌ها منجر می‌شود؛ زیرا در صورت کاهش سرمایه فکری در واکنش به کاهش فروش در صورت افزایش فروش در دوره‌های آتی، هزینه‌هایی بابت تحصیل مجدد همان منابع استراتژیکی به شرکت تحمیل می‌شود. از این رو مدیران برای کاهش هزینه‌ها و در نتیجه افزایش سود شرکت در بلندمدت به حفظ سرمایه فکری اقدام می‌کنند (نمازی و همکاران، ۱۳۹۶).

بانکر و همکاران^۳ (۲۰۱۷) عوامل تعیین کننده رفتار هزینه را به چند دسته طبقه بندی نمودند که عبارتند از محدودیت‌ها (به عنوان مثال هزینه‌های تعدیل، تغییر در میزان فعالیت‌های اقتصادی، شرایط بدهی)، انگیزه‌های مدیریتی (رسیدن به سود هدف، اجتناب از کاهش سود یا زیان و انواع مالکیت) و انتظارات خوش بینانه یا بدبینانه مدیران نسبت به فروش. علاوه بر این، بانکر و همکاران (۲۰۱۷) مطرح نمودند که آزمونهای تجربی چسبندگی هزینه‌ها باید نقش پویای سرمایه گذاری منابع را به عنوان محرک درآمدهای آتی در بر نظر بگیرند (یانگ^۴، ۲۰۱۸).

مدیران برای گمراه کردن برخی از سهامداران در مورد عملکرد مالی شرکت و یا برای تحت تاثیر قرار دادن نتایج معاملاتی که به عملیات حسابداری مرتبط است. سود و در نهایت گزارش مالی را تغییر می‌دهند. این کار به دلیل انعطاف‌پذیری ذاتی در حسابداری تعهدی صورت می‌گیرد. در نتیجه سود حسابداری نشان‌دهنده سود واقعی نبوده و عملکرد واقعی حسابداری را نشان نمی‌دهد. این موضوع باعث کاهش اعتماد نسبت به گزارش‌های مالی شده و بر سودمندی تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری موثر خواهد بود. وقتی شرکت‌ها برای جلوگیری از نتایج نامطلوب، توانایی دستکاری سود خود را دارند، مدیران می‌توانند به منظور افزایش سود هزینه‌های شرکت را با افزایش منابع ضعیف در دوره کاهش فروش، تعدیل نمایند (یانگ، ۲۰۱۸). با این حال، به جز تعداد انگشت شماری از پژوهش‌های داخل و خارج از کشور که به بررسی اثر سرمایه سازمان به عنوان بخشی از سرمایه فکری پرداخته‌اند، ادبیات مربوط به هزینه‌های چسبندگی، به اهمیت کاهش مدیریت سود و سرمایه فکری و در نتیجه، رفتار نامتقارن هزینه‌ها به اندازه کافی نپرداخته‌اند. در نتیجه تأثیر سرمایه فکری و کاهش مدیریت سود بر هزینه چسبندگی مطالعه نشده است. از این رو در این پژوهش این پرسش مهم مطرح می‌شود که تأثیر کاهش مدیریت سود و سرمایه فکری سازمان بر رفتار نامتقارن هزینه چیست؟

۲- پیشینه‌های تحقیق

سان و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی رابطه بین رفتار نامتقارن هزینه و سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه در شرکت‌های تولیدی چین در بازه زمانی ۲۰۱۵-۲۰۰۷ پرداختند. نتایج حاصل از بررسی‌ها نشان داد که رفتار نامتقارن هزینه موجب کاهش سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه می‌شود هزینه فروش، عمومی و اجرایی (SG&A) به عنوان یک متغیر تعدیلگر عمل

1 Jana Kariman
2 Weiss
3 Bunker et al
4 Young

می‌کند و رابطه بین رفتار نامتقارن هزینه و سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه را کاهش می‌دهد، در حالی که بهای تمام شده کالاهای فروخته شده (COGS) تأثیر معنی داری ندارد.

هارتلیب و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر رفتار نامتقارن هزینه در بازده زمانی ۲۰۱۴-۱۹۹۰ در امریکا پرداختند. سرمایه اجتماعی نشان‌دهنده قدرت هنجارهای اجتماعی و تراکم شبکه‌های اجتماعی در یک منطقه است. به این ترتیب، این امر یک عامل اجتماعی - اقتصادی است که ممکن است بر تصمیمات تنظیم منابع مدیریتی از طریق کانال‌های مختلف تأثیر بگذارد. نتایج حاصل از بررسی‌ها نشان داد که دفاتر مرکزی شرکت‌ها در ایالات متحده با سرمایه اجتماعی بالاتر، رفتار نامتقارن هزینه کمتری دارند در واقع سرمایه اجتماعی از اتخاذ تصمیمات تعدیل منابع فرصت طلبانه مدیران که موجب چسبندگی هزینه می‌شود، جلوگیری می‌کند.

بانگ (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی تأثیر محدودیت‌های مدیریت سود تعهدی و کارایی سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار استرالیا در بازده زمانی ۲۰۱۶-۱۹۹۰ پرداخت. تجزیه و تحلیل‌ها نشان می‌دهد که، رفتار هزینه‌های ضد چسبندگی زمانی اتفاق می‌افتد که شرکت‌ها توانایی دستکاری در مدیریت سود تعهدی را برای اداره کردن سود در سال جاری داشته باشند. علاوه بر این، کارایی سرمایه فکری - به ویژه بهره‌وری سرمایه انسانی - درجه چسبندگی هزینه را افزایش می‌دهد این مطالعه همچنین نشان می‌دهد که افزایش رفتار نامتقارن هزینه در دوره پس از استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ناشی از راندمان بالای سرمایه فکری نسبت به دوره قبل از است.

رستگار (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت مدیره بر رفتار نامتقارن هزینه در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخت. این پژوهش بر حسب هدف از نوع کاربردی، بر حسب بعد زمانی از نوع طولی، بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها از نوع آرشویی یا پس‌رویدادی، بر حسب ماهیت داده‌ها از نوع کمی و بر حسب منطق استدلالی قیاسی - استقرایی است. دوره زمانی پژوهش، ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از رگرسیون خطی با داده‌های ترکیبی برای داده‌های ۱۵۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران استفاده شده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که اندازه، استقلال و تخصص مالی اعضای هیئت مدیره منجر به کاهش رفتار نامتقارن هزینه شرکت‌ها می‌گردد.

سلیمانی و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی رابطه چسبندگی هزینه و مدیریت سود با تمرکز بر انگیزه‌های مدیریتی در صنعت سیمان پرداختند. این پژوهش بیان می‌کند که چسبندگی هزینه و هموارسازی سود، به عنوان رویدادهایی ناشی شده از انگیزه‌های مدیریت در صنعت سیمان هستند. دلیل انتخاب صنعت سیمان ماهیت خاص هزینه‌ها و بهای تمام شده سیمان است که می‌تواند با تأثیرگذاری بر انگیزه‌های مدیران منجر به مدیریت سود توسط آنها شود. این پژوهش از نوع پژوهش‌های آزمایشی توصیفی و مربوط به داده‌های مالی سال ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۴ است و با فرض اینکه مدیران مشغول در صنعت سیمان به دلیل مواجه شدن با مازاد عرضه بر تقاضای سیمان طی سال‌های مورد مطالعه در بازار داخل، مستعد یکسری از رفتارهای تحریفی در گزارشگری مالی بوده‌اند، به بررسی رابطه موجود بین چسبندگی هزینه و هموارسازی سود در این صنعت می‌پردازد. برخلاف پیشینه تحقیق، نتایج به‌دست آمده از آزمون فرضیه‌ها نشان داد که رابطه منفی و معناداری بین چسبندگی هزینه و هموارسازی سود در صنعت سیمان وجود ندارد. چون واکنش نامتقارن هزینه‌ها بر تغییر فعالیت‌ها مانع گزارش هموارسازی سود می‌شود، انتظار می‌رود که همبستگی منفی بین این دو رویداد مدیریتی وجود داشته باشد. اما به دلیل شرایط خاص صنعت سیمان این رابطه مشاهده نشد.

اتنی عشری و جوانمرد (۱۳۹۶) رابطه انگیزه‌های مدیریت سود افزایشنده، نظام راهبردی شرکتی و اثر همزمان آنها با رفتار نامتقارن هزینه را بررسی کرد. به منظور سنجش رفتار نامتقارن هزینه، از رابطه بین لگاریتم نسبت هزینه‌های اداری، عمومی و فروش و لگاریتم نسبت درآمدهای عملیاتی استفاده شد. نظام راهبردی شرکتی نیز با استفاده از هفت متغیر اندازه هیات مدیره، درصد اعضای غیرموظف، درصد سهامداران نهادی، تمرکز مالکیت، درصد سهامداران عمده، درصد سهامداران مدیریتی و نوع حسابرس و یک شاخص تجمیعی سنجیده شد. دو شاخص نرخ بازده دارایی و نسبت تغییرات سود خالص به مجموع دارایی‌ها هم برای تعیین انگیزه‌های مدیریت سود به شکل افزایشی لحاظ شد. در این راستا داده‌های ۸۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره ۱۳۸۴ الی ۱۳۹۳ با در نظر گرفتن برخی ویژگی‌ها (۸۴۰ شرکت - سال) آزمون شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، تحلیل رگرسیون (حداقل مربعات تعدیم‌یافته) - روش داده‌های ترکیبی بکار گرفته شد. نتایج نشان داد هزینه به طور میانگین رفتاری نامتقارن دارد؛ بعلاوه، هزینه در شرکت‌هایی که در شرایط مدیریت سود افزایشنده قرار دارند در مقایسه با دیگر شرکت‌ها با تأخیری یکساله به شیوه‌ای متقارن رفتار می‌کند. نظام راهبردی شرکتی به طور میانگین رابطه معنی‌داری با رفتار هزینه ندارد؛ این نظام رفتار نامتقارن هزینه را در شرکت‌هایی که انگیزه مدیریت سود افزایشنده دارند تقویت نمی‌کند.

۳- فرضیه های پژوهش

- ۱- کاهش مدیریت سود بر رفتار نامتقارن هزینه تأثیر گذار است.
- ۲- سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه تأثیر گذار است.

۴- روش تحقیق

این تحقیق از نظر ماهیت و محتوا از نوع همبستگی است، که با استفاده از داده‌های مستخرج از صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تحلیل رابطه‌ی همبستگی می‌پردازد. انجام این پژوهش در چهارچوب استدلال قیاسی - استقرایی صورت گرفته است. علت استفاده از روش همبستگی کشف روابط همبستگی بین متغیرها است. تحقیق همبستگی یکی از انواع تحقیقات توصیفی است.

از سوی دیگر پژوهش حاضر از نوع پس رویدادی است، یعنی بر مبنای تجزیه و تحلیل اطلاعات گذشته (صورت‌های مالی شرکت‌ها) انجام می‌گیرد. از نظر هدف نیز این پژوهش جزو پژوهش‌های کاربردی محسوب می‌شود.

جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق از روش کتابخانه‌ای و اسناد کاری استفاده می‌شود. در این تحقیق، ابتدا با استفاده از منابع کتابخانه‌ای که شامل کتاب، مجلات، پایان‌نامه‌ها، مقالات و اینترنت، مطالعات مقدماتی و تدوین چارچوب نظری تحقیق انجام گرفته است. در ادامه با استفاده از بانک‌های اطلاعاتی سازمان بورس اوراق بهادار تهران، وب‌گاه مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی و سایت www.codal.ir و بسته‌های نرم افزاری آماده مانند نرم افزار رهاورد نوین و تدبیر پرداز داده‌های موردنیاز برای آزمون فرضیات گردآوری شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات برای مبنای نظری فیش و برای گردآوری اطلاعات مدل برگه‌های چاپی محقق ساخته هستند. پس از جمع‌آوری اطلاعات کمی برای آزمون فرضیات این اطلاعات با استفاده از صفحه گسترده اکسل طبقه‌بندی و جهت تجزیه و تحلیل از نرم افزار ایویوز استفاده شده است.

در پژوهش حاضر برای تعیین نمونه آماری، از محدودیت‌های ذیل استفاده شده است. بدین منظور آن دسته از شرکت‌های جامعه آماری که شرایط زیر را دارا باشند به عنوان نمونه آماری انتخاب و مابقی حذف می‌شوند.

- شرکت قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد؛ زیرا برخی از شرکت‌ها طی دوره موردنظر به بورس وارد شده و یا از بورس خارج شده‌اند و داده‌های این شرکت‌ها برای مقایسه با سایر شرکت‌ها مناسب نیست.
 - جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها، مؤسسات بیمه و لیزینگ نباشند به دلیل اینکه این شرکت‌ها از نظر ماهیت فعالیت با سایر شرکت‌ها قابل مقایسه نیستند.
 - سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند ماه باشد. به دلیل اینکه سال مالی برخی از شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران به تاریخ‌های متفاوتی ختم می‌شود. لذا شرکت‌هایی با یکدیگر قابلیت مقایسه دارند که سال مالی یکسانی داشته باشند.
 - شرکت در طی دوره زمانی پژوهش سال مالی خود را تغییر نداده باشد. به دلیل اینکه شرکت‌ها قابلیت مقایسه بیشتری داشته باشند.
 - صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه شرکت اصلی در بازه زمانی مورد بررسی، به گونه‌ای مجزا از صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه شرکت‌های تلفیقی موجود باشد.
 - شرکت موردنظر طی دوره پژوهش، وقفه معاملاتی بیش از ۳ ماه نداشته باشد.
 - اطلاعات موجود در این تحقیق برای شرکت مورد بررسی موجود باشد.
- با توجه به شرایط و محدودیت‌های فوق، از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در مجموع ۱۱۲ شرکت به عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شده است.

جدول ۱- حجم نمونه و نحوه رسیدن به تعداد شرکت‌های نمونه

تعداد	شرح
۵۸۰	تعداد شرکت‌های حاضر در بورس سال ۱۳۹۷
(۱۴۱)	تعداد شرکت‌های اضافه شده بعد سال ۱۳۹۰
(۱۱۲)	سال مالی غیر ۱۲/۲۹
(۲۱)	تغییر سال مالی
(۶۱)	شرکت‌های عضو بانکها و مؤسسات اعتباری و ...
(۸۴)	تعداد شرکت‌های که در قلمرو زمانی بیش از سه ماه توقف معاملاتی داشته‌اند
(۴۹)	اطلاعات موجود در این تحقیق برای شرکت مورد بررسی موجود نبوده است.
۱۱۲	شرکت به عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شده‌اند

۵- مدل تحقیق و نحوه محاسبه متغیرهای آن

با توجه به مدل ارائه شده در تحقیق یانگ و دیگران (۲۰۱۹) مدل تحقیق به قرار زیر است:

$$\log \left[\frac{SGA_{it}}{SGA_{it-1}} \right] = \beta_0 + \beta_1 \log \left[\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}} \right] + \beta_2 DUM * \log \left[\frac{REV_{it}}{REV_{it-1}} \right] + \beta_3 DUM * AEM_{it} *$$

$$\log \left[\frac{REV_{i,t}}{REV_{i,t-1}} \right] + \beta_4 DUM * intcap_{it} * \log \left[\frac{REV_{i,t}}{REV_{i,t-1}} \right] + \beta_5 DUM * TOBQ_{i,t} * \log \left[\frac{REV_{i,t}}{REV_{i,t-1}} \right] + \varepsilon_{i,t}$$

در این مدل متغیر کاهش مدیریت سود تعهدی (AEM_{it}) و متغیر سرمایه فکری ($intcap_{it}$) بوده که در ادامه نحوه محاسبه این متغیرها بیان می شود.

متغیر مستقل: کاهش مدیریت سود - کارایی سرمایه فکری

متغیر وابسته: رفتار نامتقارن هزینه

متغیرهای کنترلی: اندازه شرکت - اهرم مالی - نرخ رشد فروش - محدودیت مالی

متغیرهای مستقل:

کاهش مدیریت سود تعهدی (AEM_{it}):

مدل استفاده شده برای محاسبه مقدار مدیریت سود بر اساس ارقام تعهدی مدل استفاده شده توسط کازنیک (۱۹۹۹) است که به

عبارت زیر می باشد:

$$\frac{TAC_{it}}{TA_{it-1}} = \alpha_0 \left(\frac{1}{TA_{it-1}} \right) + \alpha_1 \frac{(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it})}{TA_{it-1}} + \alpha_2 \left(\frac{PPE_{it}}{TA_{it-1}} \right) + \alpha_3 \left(\frac{\Delta CFO_{it}}{TA_{it-1}} \right) + \varepsilon_{it}$$

TAC_{it} : جمع اقلام تعهدی (سود عملیاتی منهای جریان های نقدی عملیاتی) در سال t برای شرکت تحت مطالعه i

TA_{it-1} : جمع دارایی های در سال t-1 برای شرکت تحت مطالعه i

ΔREV_{it} : تغییرات درآمد طی سال t-1 تا t برای شرکت تحت مطالعه i

ΔREC_{it} : تغییرات حساب ها و اسناد دریافتی طی سالهای t-1 تا t برای شرکت های تحت مطالعه i

PPE_{it} : مبلغ ناخالص اموال، ماشین آلات و تجهیزات در سال t برای شرکت های تحت مطالعه i

ΔCFO_{it} : تغییرات جریان نقد عملیاتی

ε_{it} : مجموع خطای رگرسیون، فرض بر این است که به صورت مقطعی نا همبسته و دارای توزیع نرمال با میانگین صفر هستند.

سپس این ضرایب برآوردی حاصل از رگرسیون های شرکت های تحت مطالعه در هر سال، برای برآورد میزان اقلام تعهدی مدیریت شده (اختیاری) برای هر شرکت نمونه از طریق کسر نمودن اقلام تعهدی مدیریت نشده از جمع اقلام تعهدی به شرح زیر به دست می آید.

$$DAC_{it} = \frac{TAC_{it}}{TA_{it-1}} - \alpha_0 \left(\frac{1}{TA_{it-1}} \right) - \alpha_1 \frac{(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it})}{TA_{it-1}} - \alpha_2 \left(\frac{PPE_{it}}{TA_{it-1}} \right) - \alpha_3 \left(\frac{\Delta CFO_{it}}{TA_{it-1}} \right)$$

DTA_{it} = اجزای مدیریت شده اقلام تعهدی شرکت تحت مطالعه i در سال t که معادل جمع اقلام تعهدی اختیاری است و نشانگر میزان مدیریت سود بر اساس اقلام تعهدی اختیاری است.

در صورتی که مدیریت سود شرکت در طول یک دوره کاهش داشته باشد یک و نشان وجود کاهش در مدیریت سود است در غیر این صورت صفر است.

سرمایه فکری ($intcap_{it}$):

پالیک توسط روش ضریب مقدار سرمایه فکری در شرکت ها را سنجش کرد. کاملاً مخالف حسابداری صنعتی که روی هزینه ها و کنترل کردن آن ها تمرکز دارد، پالیک بیشتر روی خلق ارزش تمرکز می کند و پیدا کردن روش ضریب ارزش افزوده اطلاعاتی را در مقدار ارزش ایجاد شده به وسیله دارایی های مشهود و نامشهود را زیاد می کند. در واقع این متد به جای اینکه ارزش گذاری سرمایه فکری را در نظر بگیرد، بیشتر بهره وری و بازده شرکت ها را به وسیله سه تا از منبع های عمده اندازه می گیرد که شامل سرمایه مالی - سرمایه انسانی و ساختاری در نظر گرفته اند.

پالیک برای حساب کردن ضریب ارزش افزوده، بهره وری هر کدام از منبع های ورودی سازمان را در نظر می گیرد: کارایی سرمایه، کارایی سرمایه انسانی، کارایی سرمایه ساختاری.

من حیث المجموع این سه کارایی روی هم رفته ضریب ارزش افزوده شرکت را نشان می دهد اگر چه این روش یک روش مناسب است اما احتمالاً کامل نباشد. پس ما در پژوهش خود دارایی نامشهود را به عنوان یک عامل مهم در تجارت جهان امروز به مدل خودمان اضافه می کنیم و می دانیم که دارایی نامشهود هم باید مورد نظر باشد.

مراحل محاسبه سرمایه فکری به روش پالیک

مرحله اول: ابتدا ارزش افزوده با استفاده از رابطه زیر محاسبه می شود.

هزینه استهلاک + هزینه حقوق و دستمزد کارکنان + سود عملیاتی = ارزش افزوده (VA)

مرحله دوم: محاسبه کارایی سرمایه انسانی (HCE)

این شاخص نشان دهنده ارزش افزوده ایجاد شده توسط نیروی انسانی می باشد که از تقسیم ارزش افزوده به هزینه حقوق و دستمزد حاصل می شود.

$$HCE = \frac{VA}{HC} \quad (۴)$$

HC: هزینه حقوق و دستمزد نیروی انسانی می باشد.

مرحله سوم: محاسبه کارایی سرمایه ساختاری (SCE)

این نسبت نشان دهنده ارزش افزوده ایجاد شده ناشی از فرایندها و ساختارهای موجود در شرکت می باشد و از تقسیم سرمایه ساختاری به ارزش افزوده حاصل می شود.

$$SCE = \frac{SC}{VA}$$

SC: سرمایه ساختاری از رابطه زیر حاصل می شود: $SC = VA - HC$

مرحله چهارم: محاسبه کارایی سرمایه بکار گرفته شده (CEE)

این شاخص نشان دهنده ارزش افزوده ایجاد شده ناشی از به کارگیری دارایی های فیزیکی و مشهود می باشد.

$$CEE = \frac{VA}{CE}$$

CE: سرمایه بکار گرفته شده که برابر ارزش دفتری کل دارایی های شرکت به جز دارایی های نامشهود می باشد.

مرحله پنجم: محاسبه ضریب ارزش افزوده فکری پالیک

با توجه به تعاریف بالا ضریب ارزش افزوده فکری پالیک از رابطه زیر به دست می آید:

$$VAIC^1 = HCE + SCE + CEE$$

مرحله ششم: محاسبه کارایی دارایی نامشهود (IAE²)

این شاخص نشان دهنده دارایی نامشهود موجود در شرکت، نسبت به ارزش دفتری شرکت می باشد.

$$IAE = \frac{IA}{TA}$$

که در بالا IA ارزش دفتری دارایی نامشهود شرکت و TA ارزش دفتری کل شرکت می باشد.

مرحله هفتم: محاسبه ارزش افزوده فکری، پالیک تعدیل شده

در ادامه ما در مدل تعدیل شده پالیک، کارایی دارایی نامشهود را به مدل اضافه می کنیم و پیش بینی می کنیم که مدل تعدیل شده دارای قدرت تبیین بالاتری نسبت به مدل اولیه داشته باشد.

$$VAIC = HCE + SCE + CEE + IAE$$

پالیک در محاسبه ضریب ارزش افزوده فکری از دارایی های نامشهود چشم پوشی می کند ولی ما در این تحقیق کارایی دارایی نامشهود را به مدل پالیک اضافه می کنیم و آنگاه بررسی می کنیم که آیا افزودن دارایی های نامشهود به مدل پالیک می تواند در بهبود این شاخص موثر باشد.

DUM: متغیر مجازی با ارزش ۰ و ۱ است، در صورتی که متغیر REV برای یک دوره رو به کاهش بگذارد برابر ۱ در غیر این صورت صفر است.

کیوتوبین ($TOBQ_{i,t}$): فرصت های سرمایه گذاری، نسبت ارزش روز شرکت در بازار بورس (قیمت روز سهام شرکت ضرب در تعداد سهام آن بعلاوه ارزش دفتری بدهی بلند مدت) بر ارزش دفتری شرکت (ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام بعلاوه ارزش دفتری بدهی بلند مدت).

۶- روش های گردآوری داده ها

در این تحقیق برای آزمون فرضیه ها از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. روش آماری مورد استفاده در این تحقیق روش داده های پانل می باشد. در ادامه ابتدا روش داده های پانل و آزمون های مربوط به آن تشریح گردید. سپس آزمون های مربوط به معنی دار بودن کل مدل و معنی دار بودن متغیرهای مستقل توضیح داده می شود. در آخر نیز پس از تشریح آزمون های مربوط به فروضات رگرسیون کلاسیک، نحوه تصمیم گیری در مورد رد یا پذیرش فرضیه های تحقیق بیان گردید. لازم به ذکر است در این مطالعه برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزارهای Eviews بهره گرفته شده است.

۷- یافته های تحقیق

۷-۱- آمار توصیفی متغیرها

1 - Value Added Intellectual Coefficient (VAIC)

2 - Intangible Asset Efficiency (IAE)

در جدول ۲ خلاصه آماری متغیرهای وابسته و مستقل و کنترلی برای ۱۱۲ شرکت نمونه در بازه زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ گزارش شده است. در این جدول‌ها میزان میانگین، میانه، ماکزیمم، مینیمم، انحراف معیار و کشیدگی ارائه شده است. آمار توصیفی برای متغیرهای وابسته ذکر شده به قرار زیر است:

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر مجازی	کیوتوبین	سرمایه فکری	کاهش مدیریت سود	تغییرات سود خالص	تغییرات هزینه عملیاتی	
میانگین	۱/۴۲	۰/۶۰	۰/۰۰۳	۰/۳۷	۱/۳۹	
میانه	۱/۲۳	۰/۶۲	-۰/۰۰۱	۰/۴۵	۱/۱۸	
ماکزیمم	۶/۵۳	۰/۹۹	۰/۳۸۸	۲/۳۵	۱۵۲	
مینیمم	۴۹	۰/۰۶	-۰/۳۹	-۰/۴۰	۰/۰۱	
انحراف معیار	۰/۶۵	۰/۱۹	۰/۱۰	۱۹	۴/۶۱	
تعداد مشاهدات	۷۹۸	۷۹۸	۷۹۸	۷۹۸	۷۹۸	

در جدول مشاهده می‌شود که میانگین متغیر تغییرات هزینه عملیاتی ۱/۳۹ است. به عبارت دیگر به طور متوسط هزینه عملیاتی شرکت‌های نمونه رو به افزایش گذاشته است. متغیر تغییرات سود خالص هم از تقسیم سود دوره جاری به سود دوره قبل است. میانگین این متغیر برای شرکت‌های نمونه ۰/۳۷ است. به عبارت دیگر به طور متوسط سود شرکت‌ها در طول دوره جاری برای شرکت‌های نمونه رو به افزایش گذاشته است.

۲-۷- آزمون مانای (ریشه واحد) داده‌های پژوهش

برای آزمون مانای متغیرهای پژوهش از آزمون دیکی فولر (ADF) برای داده‌های این پژوهش استفاده شده و یافته‌های آن در جدول ۳ گزارش شده است. در این آزمون هرگاه ارزش احتمال در سطح ۹۵ درصد معنادار باشد فرض صفر که بیان می‌کند متغیر ناماناست رد شده پس نشان از مانای متغیر را می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که داده‌های مورد استفاده در پژوهش مانا می‌باشند.

جدول ۳- نتایج آزمون دیکی فولر

احتمال	ADF فیشر کای دو	متغیرهای مدل
۰/۰۰	۳۸۶	تغییرات هزینه عملیاتی
۰/۰۰	۴۴۷	تغییرات سود خالص
۰/۰۰	۴۴۸	کاهش مدیریت سود
۰/۰۰	۳۸۱	سرمایه فکری
۰/۰۳	۳۱۷	کیوتوبین

۳-۷- ماتریس همبستگی جفت متغیرهای مستقل و کنترلی

از ماتریس همبستگی می‌توان به این نتیجه دست یافت که آیا بین جفت متغیرهای مستقل و کنترلی مدل‌ها رابطه همبستگی معنادار قوی وجود دارد یا خیر. در صورت وجود رابطه معنادار قوی و همبستگی بالای ۷۰ درصد این نتیجه حاصل می‌شود که بین این دو متغیر هم خطی قوی وجود دارد. در جدول ۴ عدد اول از بالا نشان‌دهنده میزان همبستگی، عدد دوم نشان‌دهنده ارزش احتمال آماره است.

جدول ۴- نتایج آزمون همپوشانی (هم خطی) با استفاده از روش ماتریس همبستگی بین جفت متغیرهای سمت

راست مدل

کیوتوبین	سرمایه فکری	کاهش مدیریت سود	تغییرات سود خالص	
			۱/۰۰	تغییرات سود خالص
		۱/۰۰	۰/۰۰۶ ۰/۸۲	کاهش مدیریت سود
	۱/۰۰	۰/۰۷ ۰/۰۱	-۰/۰۰۱ ۰/۹۶	سرمایه فکری
۱/۰۰	-۰/۰۶ ۰/۰۲	-۰/۰۴ ۰/۱۲	۰/۰۰۹ ۰/۷۴	کیوتوبین

برای درک وجود هم خطی بین متغیرهای پژوهش از همبستگی بین جفت متغیرها استفاده شده است. در واقع اگر بین جفت متغیرهای مورد استفاده در سمت راست مدل همبستگی کمتر از ۷۰٪ گزارش شود نشان دهند این امر است که متغیرهای مورد استفاده در سمت راست مدل دارای هم خطی نبوده و به درستی انتخاب شده‌اند. همان‌طور که مشاهده می‌شود هیچ جفت متغیر مستقلی همبستگی معنادار بالای ۷۰٪ را نداشته‌اند و عدم هم خطی بین متغیرهای مستقل تأیید می‌شود

۴-۷- نتایج تجربی آمار استنباطی مدل پژوهش

آزمون F لیمر: برای اینکه داده‌ها پولد است یا پنل نیاز است که از تست اف لیمر استفاده کنیم که در جدول زیر قابل مشاهده است و این نتیجه حاکی از آن است که فرضه های تحقیق پانل می باشد.

جدول ۵- آزمون F لیمر مدل

آماره	آماره کای دو	احتمال	نتیجه
آزمون F لیمر	۰/۴۹	۰/۹۹	داده‌های پولد

از آنجایی که طبق جدول ارزش احتمال بالاتر از پنج درصد است نشان می‌دهد که داده‌ها پولد هستند و چون پولد هستند پس دیگر احتیاج نیست از تست هاسمن استفاده کنیم و نوع رگرسیون ما از مدل حداقل مربعات خطی به حساب می‌آید.

آزمون ناهمسان واریانس: همان‌طور که پیش‌تر بیان شد برای تخمین رگرسیون کلاسیک ابتدا باید وجود ناهمسانی یا ناهمسانی واریانس را در متغیرهای پژوهش بررسی کرد. نتایج آزمون زیر به‌قرار ذیل است:

جدول ۶- آزمون ناهمسان واریانس مدل

آماره	مقدار	احتمال	نتیجه
آزمون LR (کای دو)	۳۴۱۶/۸۰	۰/۰۰	ناهمسان واریانس

در این آزمون فرضیه‌ها به‌قرار زیر هستند:

فرض صفر: همسانی واریانس

فرض مخالف: ناهمسانی واریانس

با توجه به یافته‌های جدول ۶ به دلیل کمتر بودن ارزش احتمال از مقدار ۵٪ سطح خطا فرض صفر رد شده و ناهمسان واریانس در مدل نمایان می‌شود. از این‌رو باید در تخمین رگرسیون پانل اثرات ثابت از روش ECLS حداقل مربعات تعمیم‌یافته تخمینی استفاده شود.

آزمون خودهمبستگی: این یک آزمون خیلی مهم قبل از اینکه از رگرسیون استفاده شده است که این آزمون نشان می‌دهد بین جملات خطا باید عدم خودهمبستگی وجود داشته باشد و اگر این خودهمبستگی پیدا شود باید از MA, AR استفاده کرد. برای تست این آزمون از تست والدربچ بهره گرفته می‌شود.

جدول ۷- آزمون خودهمبستگی^۱ مدل

آماره	آماره F	احتمال	نتیجه
آزمون والدربچ	۱/۰۵	۰/۱۸	عدم خودهمبستگی

آزمون بر اساس فروض ذیل صورت می‌گیرد:

فرضیه صفر به این صورت مطرح می‌شود که خودهمبستگی وجود ندارد.

فرضیه ۱ به این صورت مطرح می‌شود که خودهمبستگی وجود دارد.

همان‌طور که جدول بالا نشان می‌دهد سطح احتمال بیشتر از پنج صدم است و فرضیه صفر رد می‌شود و نشان می‌دهد خودهمبستگی وجود ندارد و این شرط برای رگرسیون تأیید می‌شود.

۱- تمامی آزمون و محاسبات این پژوهش از نرم‌افزار eviews استفاده شده است به‌جز آزمون خودهمبستگی و ناهمسان واریانس که از نرم‌افزار stata بهره گرفته شده است.

۵-۷- تخمین مدل تحقیق

در جدول ۸ مدل رگرسیون حداقل مربعات خطی به روش EGLS تأثیر کاهش مدیریت سود و تأثیر سرمایه فکری از کانال سود خالص بر چسبندگی هزینه‌ها را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود ضرایب دو متغیر اول در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار می‌باشند. با توجه به ضریب لگاریتم تغییرات سود خالص می‌توان بیان نمود که با افزایش ۱٪ در سود خالص، هزینه‌های عملیاتی ۰/۱٪ افزایش پیدا می‌کنند. از سوی دیگر منفی بودن ضریب متغیر مجازی در لگاریتم تغییرات سود خالص نشان دهنده رفتار چسبنده هزینه‌های عملیاتی است. متغیر سودخالص از مسیر تغییرات سود خالص در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار نمی‌باشد. این تحلیل شامل حال متغیر کیوتوبین نیز می‌شود. متغیر سرمایه فکری و کاهش مدیریت سود از مسیر تغییرات سود خالص در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند. علامت منفی آنها نشان از اثر منفی این متغیر بر چسبندگی هزینه‌ها دارد. نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل‌شده نشان می‌دهد که در کل دوره پژوهش، حدود ۵۵ درصد تغییرات متغیر وابسته توسط مدل توضیح داده می‌شود. معناداری آماره F نشان از معناداری مدل تخمین زده‌شده دارد. از طرف دیگر آزمون دوربین واتسون عدد ۲/۰۳ را نشان می‌دهد که نشان از عدم همبستگی بین جملات اخلاص است.

جدول ۸ - تخمین مدل

متغیرهای مدل	ضریب	انحراف معیار پسماند	آماره t	احتمال
لگاریتم تغییرات سود خالص	-۰/۱۰	۰/۰۱	۸/۹۸	۰/۰۰
متغیر مجازی * لگاریتم تغییرات سود خالص	-۰/۰۰۱	۰/۰۱	-۰/۱۳	۰/۸۹
متغیر مجازی * مدیریت سود * لگاریتم تغییرات سود خالص	-۰/۰۰۵	۰/۰۴	-۷/۴۳	۰/۰۰
متغیر مجازی * سرمایه فکری * لگاریتم تغییرات سود خالص	-۰/۰۰۳	۰/۰۱	-۲/۰۷	۰/۰۳
متغیر مجازی * کیوتوبین * لگاریتم تغییرات سود خالص	۰/۰۰۲	۰/۰۱	۱/۸۳	۰/۰۶
عرض از مبدأ	۰/۱۵	۰/۰۰۵	۲۶	۰/۰۰
	R^2	۰/۵۵	دوربین واتسون	۲/۰۳
آزمون معناداری رگرسیون				
	F	آماره	احتمال	
		۳۵/۵۶	۰/۰۰	

۸- نتایج فرضیه‌های پژوهش و تفسیر یافته‌های آن

تصمیم‌گیری رکن اساسی همه وظایف مدیریت و درعین‌حال، مبنای برنامه‌ریزی محسوب می‌شود. به عبارت دیگر، تصمیم‌گیری هسته اصلی مدیریت است که در تمامی وظایف مدیریت تبلور می‌یابد. حسابداری مدیریت از مهم‌ترین ابزارهای ارائه اطلاعات لازم به مدیران برای تصمیم‌گیری است. شناخت رفتار هزینه یکی از مباحث مهم حسابداری بهای تمام شده و مدیریت است و همچنین توجه مدیران به کاهش و افزایش منابع در جهت هر چه بهتر و بیشتر بهره گرفتن از آنها به منظور تولیدات و ارائه کالا و خدمات می‌باشد، در نتیجه نیاز به بررسی " رفتار نامتقارن هزینه " بسیار لازم به نظر می‌رسد یکی از موضوعاتی که می‌تواند بر رفتار هزینه در سازمان تأثیرگذار باشد ترکیب دارایی‌های آن از نظر دارایی‌های فیزیکی و فکری و همچنین مدیریت سود است. سرمایه فکری بعنوان یکی از عناصر شایستگی‌های محوری و مزیت رقابتی شرکت‌ها محسوب می‌شود. از این رو این پژوهش با هدف بررسی تأثیر کاهش مدیریت سود و کارایی سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه، اقدام به جمع‌آوری داده‌های مرتبط با تحقیق کرد روش پژوهش حاضر، از نظر هدف، از نوع کاربردی و از لحاظ روش، از نوع همبستگی تحلیل رگرسیون بود. جامعه آماری این پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و برای انتخاب نمونه، از روش غربالگری یا حذفی سیستماتیک استفاده شد. به این صورت که نخست، تمام شرکت‌هایی که می‌توانند در نمونه‌گیری شرکت کنند، انتخاب و سپس، از بین آنها شرکت‌هایی که واجد شرایط مذکور نیستند، حذف شده و در نهایت شرکت‌هایی که باقی می‌مانند، برای انجام آزمون انتخاب شدند. بازه زمانی پژوهش بین سال‌ها ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ در نظر گرفته شد. در این پژوهش، داده‌های موردنیاز برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، از صورت‌های مالی سالانه شرکت‌ها (سایت کدال) و وبسایت سازمان بورس اوراق بهادار، استخراج شد. به این صورت که ابتدا با استفاده از روش‌های کمی شامل ابزارهای موجود در آمار توصیفی، نظیر میانگین، انحراف معیار داده‌های مورد استفاده تجزیه و تحلیل شد و برای آزمون فرضیه‌های این پژوهش و تعیین ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته نیز از الگوهای اقتصادسنجی استفاده شد و فرضیه‌های مربوطه از روش رگرسیون چند متغیره پانل مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از بررسی فرضیه‌ها نشان داد که:

- کاهش مدیریت سود بر رفتار نامتقارن هزینه تأثیر منفی و معناداری دارد.
- سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه تأثیر منفی و معناداری دارد.

۹- نتیجه‌گیری

کاهش مدیریت سود بر رفتار نامتقارن هزینه تاثیر گذار است. یافته‌های پژوهش در فصل قبل نشان داد که کاهش مدیریت سود بر رفتار نامتقارن تاثیر منفی و معناداری دارد. نتایج حاصل از بررسی فرضیه با نتایج حاصل از پژوهش‌های یانگ (۲۰۱۸)، هارتلیب و لوی (۲۰۱۷)، ژو و هانگ (۲۰۱۵) وهاشمی و نجاتی (۱۳۹۴) سازگار می‌باشد

مدیریت سود باعث کاهش اعتماد نسبت به گزارش‌های مالی شده و بر سودمندی تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری موثر خواهد بود. وقتی شرکت‌ها برای جلوگیری از نتایج نامطلوب، توانایی دستکاری سود خود را دارند، مدیران می‌توانند به منظور افزایش سود، هزینه‌های شرکت را با افزایش منابع ضعیف در دوره کاهش فروش، تعدیل نمایند. هنگامی که مدیران انگیزه ای برای جلوگیری از درآمدهای نامطلوب در سال جاری دارند اما توانایی محدودی در استفاده از مدیریت درآمد تعهدی برای دستکاری درآمدها دارند، تمایل دارند منابع اجتناب ناپذیر را کاهش دهند تا از درآمد نامطلوب جلوگیری کنند، که این امر منجر به کاهش رفتار نامتقارن هزینه می‌شود. از این رو می‌توان گفت که کاهش مدیریت سود بر رفتار نامتقارن هزینه تاثیر منفی و معناداری دارد. سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه تاثیر گذار است.

یافته‌های پژوهش در فصل قبل نشان داد که سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه تاثیر منفی و معناداری دارد. نتایج حاصل از بررسی فرضیه با نتایج حاصل از پژوهش‌های سان و همکاران (۲۰۱۹)، هارتلیب و همکاران (۲۰۱۹)، خیری (۱۳۹۶) و نمازی و فتحعلی (۱۳۹۶) سازگار و با نتایج پژوهش یانگ (۲۰۱۸) ناسازگار می‌باشد.

سرمایه فکری سرمایه با ارزشی است که در هر سازمان دارایی نامشهود شناخته می‌شود. سرمایه فکری منابع استراتژیکی ای هستند که شرکت‌ها را قادر به ایجاد مزیت رقابتی و عملکرد مالی برتر می‌کنند. مدیریت در دوره‌های کاهش درآمد، به منظور پرهیز از هزینه‌های تعدیل ظرفیت تولیدی و کاهش سطح دارایی‌های عملیاتی، به حفظ ظرفیت بی استفاده اقدام می‌کند در واقع حفظ منابع، موجب کاهش هزینه‌ها در بلند مدت می‌شود؛ زیرا اگر در واکنش به کاهش فروش منابع کاهش داده شود، چنانچه در دوره‌های آتی فروش افزایش یابد، هزینه‌هایی بابت تحصیل مجدد همان منابع به شرکت تحمیل می‌شود. از این رو مدیران برای کاهش هزینه‌ها و به تبع آن افزایش سود شرکت در بلندمدت، منابع را حفظ می‌کنند. بنابراین در بلندمدت، حفظ سرمایه فکری به کاهش هزینه‌ها منجر می‌شود؛ زیرا در صورت کاهش سرمایه فکری در واکنش به کاهش فروش در صورت افزایش فروش در دوره‌های آتی، هزینه‌هایی بابت تحصیل مجدد همان منابع استراتژیک به شرکت تحمیل می‌شود. از این رو مدیران برای کاهش هزینه‌ها و در نتیجه افزایش سود شرکت در بلندمدت به حفظ سرمایه فکری اقدام می‌کنند. از این رو می‌توان گفت که سرمایه فکری بر رفتار نامتقارن هزینه تاثیر منفی و معناداری دارد.

منابع

۱. اثنی عشری، ح. و ش. جوانمرد. ۱۳۹۶. رابطه انگیزه‌های مدیریت سود و نظام راهبری شرکتی با رفتار نامتقارن هزینه، پژوهش‌های تجربی حسابداری، دوره ۷، شماره ۱، صص ۸۰-۶۱.
۲. ایزدی‌نیا، ن. و م. هاشمی دهچی. ۱۳۹۶. بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و چسبندگی هزینه‌ها، حسابداری مدیریت، دوره ۱۰، شماره ۳۲، صص ۱۳-۱.
۳. بولو، ق. و الف. معزز. و د. خان حسینی. و م. نیکونستی. ۱۳۹۱. بررسی رابطه بین دیدگاه مدیریت و چسبندگی هزینه‌ها در بورس اوراق بهادار تهران. برنامه ریزی و بودجه، سال ۱۷، شماره ۳، صص ۹۵-۷۹.
۴. بولو، ق. و الف. معزز. و د. خان حسینی. و م. نیکونستی. ۱۳۹۱. بررسی رابطه بین دیدگاه مدیریت و چسبندگی هزینه‌ها در بورس اوراق بهادار تهران. برنامه ریزی و بودجه، سال ۱۷، شماره ۳، صص ۹۵-۷۹.
۵. رستگار، ز. ۱۳۹۸. تاثیر ویژگی‌های هیئت مدیره بر رفتار نامتقارن هزینه، پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی هشت بهشت، گروه حسابداری.
۶. سلیمانی امیری، غ. و م. طباطبائی‌ان. و ز. معصومی بیلندی. ۱۳۹۷. چسبندگی هزینه و مدیریت سود با تمرکز بر انگیزه‌های مدیریتی در صنعت سیمان، دانش حسابداری، دوره ۹، شماره ۴ - شماره پیاپی ۳۵، صص ۱۵۱-۱۲۹.
۷. نمازی، م. و الف. فتحعلی. ۱۳۹۶. بررسی تاثیر سرمایه فکری بر چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۴، شماره ۳، صص ۴۲۰-۳۹۵.
۸. هاشمی، ع. و ع. نجاتی. ۱۳۹۴. تاثیر مدیریت سود بر چسبندگی هزینه‌ها، بررسی‌های حسابداری، دوره ۲، شماره ۸، صص ۹۳-۱۰۸.
9. Anderson, M. C., Banker, R. D. & Janakiraman, S. N. 2003. Are Selling, General, and Administrative Costs Sticky? Journal of Accounting Research, 41(1), 47- 63
10. Anderson, M., & Lee, J. 2016. Asymmetric Cost Behavior: A Life Cycle Analysis. <http://aaahq.org/Meetings/2016/Management-Accounting/Program>
11. Hartlieb, S., Loy, T. R. 2017. Evidence on the Trade-Off between Cost Stickiness and Income Smoothing, DOI: 10.2139/ssrn.2814309.

12. Hartlieb, S., R.Loy, Th., Eierle, B.2019. Does community social capital affect asymmetric cost behaviour?, *Management Accounting Research*, <https://doi.org/10.1016/j.mar.2019.02.002>
13. Hartlieb, S., R.Loy, Th., Eierle, B.2019. Does community social capital affect asymmetric cost behaviour?, *Management Accounting Research*, <https://doi.org/10.1016/j.mar.2019.02.002>
14. Hasan, A.& Habib,M. 2015. Corporatesocial responsibility and cost stickiness, *Business & Society*, <https://doi.org/10.1177/0007650316677936>
15. Hasan, A.& Habib,M. 2015. Corporatesocial responsibility and cost stickiness, *Business & Society*, <https://doi.org/10.1177/0007650316677936>.
16. Stolowy, H., and G. Bereton, .2004. A Framework for the Classification of Accounts Manipulations, *International journal of accounting*, 4 (2) :41-69.
17. Sun, R., Ho, K-Ch., Gu, Y.,Chen, Ch-Ch .2019. Asymmetric Cost Behavior and Investment in R&D:
18. Weiss, D. 2010. Cost Behavior and Analysts Earnings Forecasts. *The Accounting Review*, 85(4), 1441-1471.
19. Weiss, D. 2010. Cost Behavior and Analysts Earnings Forecasts. *The Accounting Review*, 85(4), 1441-1471.
20. Xue, S. and Hong, Y. 2015. Earnings Management. *Corporate Governance and Expense stickiness. China Journal of Accounting Research*. Available at : <http://dx.doi.org/10.1016/j.cjar.2015.02.00>.
21. Yang, Y.2018. Do Accruals Earnings Management Constraints and Intellectual Capital Efficiency Trigger Asymmetric Cost Behaviour? <https://doi.org/10.1111/auar.12250>
22. Yasukata, K., & T. Kajiwara. 2011. "Are Sticky Costs the Result of Deliberate Decision of Managers?" Available at: <http://ssrn.com>.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

